

Lietuvoje dirbančių vyresnio amžiaus žmonių daugiau nei kitose Europos šalyse. Eurostato duomenimis, 55-64 metų gyventojų užimtumas mūsų šalyje viršija Europos Sąjungos ir Euro zonos šalių vidurkį. Pagrindinis skirtumas – Lietuvoje daugiau dirba tokio amžiaus moterys, o ES – vyrai.

Vyresnių gyventojų užimtumo lygis Lietuvoje pernai siekė 69,1 proc. (panašus buvo Bulgarijoje, Vengrijoje ir Latvijoje), bet gerokai didesnis nei Graikijoje, Kroatijoje, Maltoje, Slovėnijoje, Rumunijoje. Daugiau nei mūsų šalyje vyresniųjų dirba tik Švedijoje, Estijoje ir Nyderlanduose.

„Mūsų šalis išsiskiria didesniu vyresnių moterų aktyvumu darbo rinkoje. Kitose Europos šalyse atvirkščiai – dirba daugiau vyrų. Gali būti, kad dalis vyresnio amžiaus moterų negali sau leisti nedirbti – dažniau dirba dėl materialinių paskatų, pajamų trūkumo nei dėl saviraiškos, socialinių poreikių tenkinimo ar panašių dalykų“, – sakė Užimtumo tarnybos direktoriaus pavaduotoja Giedrė Sinkevičė.

Visgi vertinant vyresnių gyventojų užimtumą šalies viduje situacija yra kiek kitokia – dirbančiųjų mažiau, palyginti su kitomis amžiaus grupėmis. Pastaruosius penkerius metus vyresnių žmonių užimtumas buvo apie 4 proc. punkto mažesnis nei bendras šalyje. ES šis skirtumas didesnis – svyruoja 7-8 proc.

G.Sinkevičės teigimu, vyresnių klientų grįžimas į darbo rinką užtrunka beveik dvigubai ilgiau nei jaunesnių: „Jiems reikia daugiau individualių konsultacijų įvairiais karjeros aspektais, kartais ir atvejo vadybininkų vertinimų, daugiau padėti rengiant CV ir motyvacinius laiškus kurie atitiktų šiuolaikinius reikalavimus ir padidintų galimybes gauti darbą. Nemažai jų dažnai yra dirbę tik vienoje ar keliose darbovietėse, tad darbo paieškos – ir iššūkis, ir stresas“.

Lietuvoje darbo ieškantiems 50+ grupės asmenims grįžti į darbo rinką taikomos įvairios užimtumo formos. Patraukliausia darbdaviams – įdarbinimo subsidijuojant priemonė. Tam tikrą laikotarpį kompensuojant dalį darbo užmokesčio pernai tokiu būdu buvo įdarbinti 4 tūkst. vyresnių asmenų. Apimtys šių metų pirmąjį pusmetį išaugo – įdarbinti subsidijuojant 3,6 tūkst. vyresnio amžiaus klientų.

Šios priemonės efektyvumas pirmąjį pusmetį siekia 63 proc. – tai yra pasibaigus subsidijoms, po 6 mėn. toliau tiek liko nuolatiniam darbui, 2023 m. – 69 proc. Panašūs rodikliai išlieka ir po 12 mėnesių. Šiomet daugiau tokių klientų renkasi ir paramos

mokymuisi priemonės – jau 1,8 tūkst. įgijo kvalifikacijas ir kompetencijas, kai pernai per visus metus tokių asmenų buvo tik 400 daugiau (2,2 tūkst.).

Pasak G.Sinkevičės, apsispręsti ir keisti karjerą vyresnio amžiaus žmonėms nėra lengva: „Visgi įvertindami pokyčius darbo vietose, darbingą laikotarpį iki pensinio amžiaus, nemažai jų patys ieško galimybių įgyti naujų kompetencijų“.

Pirmąjį pusmetį vyresni nei 50 asmenys dažniau rinkosi individualios priežiūros darbuotojo, slaugytojo padėjėjo, ikimokyklinio ugdymo pedagogo padėjėjo, apskaitininko, sandėlio operatoriaus, elektriko, virėjo, siuvėjo modulinės mokymo programas, taip pat populiari motorinių transporto priemonių keleiviams vežti vairuotojų mokymo programa pradinei profesinei kvalifikacijai įgyti skubos tvarka.

Dar 264 vyresnio amžiaus klientai įgis aukštą pridėtinę vertę kuriančias kvalifikacijas ir kompetencijas klientai – jie mokosi pagal No-code ir robotinių procesų automatizavimo neformaliąją programą užimtiems asmenims, transporto priemonių remonto techniko, audiovizualinės produkcijos kūrybos ir gamybos, duomenų analitikos ir Python programavimo pagrindų (nedirbantiems) programas, e. pardavėjo-konsultanto modulinę.

Užimtumo tarnybos duomenimis, liepos 1 d. darbo ieškojo 60,2 tūkst. vyresnių nei 50 metų asmenų. Registruotas nedarbas šioje grupėje siekia 10,1 proc., tuo tarpu bendras šalies – 8,5 proc. Ilgalaikių bedarbių dalis vyresnių nei 50 metų asmenų grupėje – gerokai didesnė nei tarp jaunesnių klientų.

Pirmąjį pusmetį Užimtumo tarnybai tarpininkaujant įsidarbino 28 tūkst. vyresnių asmenų, 2023 m. – 50 tūkst. Kas antras – vidutinės kvalifikacijos darbuose, 35 proc. – nekvalifikuotuose ir 13 proc. – aukštos kvalifikacijos.

Dažniausiai vyresnės moterys renka pardavėjų, virėjų, slaugytojo padėjėjų, virtuvės darbininkų, socialinio darbuotojo padėjėjų, nekvalifikuotų apdirbimo pramonės darbininkų, asmens priežiūros namuose darbuotojų darbo pozicijas. Vyresnio amžiaus vyrai įsidarbina vairuotojais, plataus profilio statybininkais, nekvalifikuotais statybos darbininkais, apsaugos darbuotojais, nekvalifikuotais apdirbimo pramonės darbininkais ir krovikais.

